Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 27/10/2026 16:31
Sayı: E-120.07.03-1971794

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ACELE

Sayı : E-72079556-610-23699467
Konu : Soru Önergeleri (7/44506-7/46741)

7/44506 GK 162
7/46741 GK 3

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 21.05.2026 tarihli ve 1863244 sayılı yazınız.
b) 24.07.2026 tarihli ve 1898964 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan İzmir Milletvekili Sayın Rahmi Aşkın TÜRELİ tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/44506 ve 7/46741 Esas Numaralı yazılı soru önergelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek: 7/44506-46741 Cevap Metni (4 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: 9CFBD1C1-45F0-4AA6-85B9-1DFC8EB61CE4 Doğrulama Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA
KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için:Aynur İLHAN ÇAK
Sosyal Çalışmacı
Telefon No:(312) 705 73 30

İzmir Milletvekili Sayın **Rahmi Aşkın TÜRELİ**'ye Ait **7/44506 ve 7/46741** Esas Numaralı Yazılı Soru Önergelerine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımız hizmetlerinin tek çatı altında sunulduğu sosyal hizmet merkezleri (SHM), 2013 yılından bu yana ailelere ve fertlere yönelik koruyucu, önleyici, destekleyici, iyileştirici sosyal hizmet çalışmalarını ilgili paydaşlarla iş birliği halinde sunmaya devam etmektedir. SHM'ler aracılığıyla çocuk, genç, kadın, erkek, engelli ve yaşlı fertler, gaziler, şehit yakınları ve ailelerine yönelik danışmanlık, rehberlik, psikososyal destek, sosyal inceleme, hane ziyareti ve yönlendirme hizmetleri sunulmakta, vatandaşlarımızın durumlarına uygun sosyal hizmet müdahalesi ve takibi gerçekleştirilmektedir. Sunulan hizmetler, mevcut sosyal sorunlara müdahalenin yanı sıra, risklerin erken tespit edilmesini, ailelerin ve bireylerin güçlendirilmesini, toplumsal dayanıklılığın artırılmasını hedeflemektedir.

Diğer taraftan Bakanlığımız çocuklarımızın korunmasını, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınmasını amaçlamakta, tüm risklere karşı bilinçli ve duyarlı nesiller yetiştirmek üzere koruyucu, önleyici ve destekleyici çalışmaları çocuğun üstün yararı ilkesi çerçevesinde yürütmektedir.

Bakanlığımız, çocukların suça sürüklenmesine zemin hazırlayan bireysel, ailesel, çevresel ve sosyoekonomik risk dinamiklerini kanıta dayalı ve çok boyutlu bir yaklaşımla ele almakta; koruyucu ve önleyici mekanizmalarını bilimsel veriler ışığında dinamik olarak güncellemektedir.

Bu kapsamda, ülke genelinde çocuk refahı ve risk göstergelerini ortaya koyan en kapsamlı saha çalışmalarından biri olan Türkiye Çocuk Araştırması başta olmak üzere, çocukluk dönemindeki yoksunluk, aile içi dinamikler ve akran etkileşimlerini analiz eden bilimsel araştırmalar yürütülmekte ve desteklenmektedir. Bununla birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde çocukların her türlü şiddet, istismar ve suçtan korunması amacıyla teşekkül ettirilen Suça Sürüklenen Çocuklara İlişkin Araştırma Komisyonu başta olmak üzere ilgili tüm çalışmalara Bakanlığımızca aktif ve kurumsal katkı sağlanmış; sahadan elde edilen ampirik veriler, risk haritaları ve müdahale gereksinimleri komisyon raporlarına yansıtılmıştır.

Ayrıca 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında uygulanan danışmanlık tedbirleri revize edilmiş olup suça sürüklenme durumu ile çalışmayı hedefleyen çocuk ve aile uygulama modülleri geliştirilmiştir. Bu modüller ile çocukları olumsuz etkileyebilecek her türlü riski önleme ve müdahale kapsamında önemli bir adım atılmıştır.

Bakanlığımızca; çocuk istismarı, bağımlılık, suça sürüklenme gibi sosyal olguların bütüncül olarak görülmesine imkân sağlayacak sosyal risk haritası çalışması başlatılmıştır. İlgili kurumlardan alınan veriler (engel raporu, eğitime devam, yaşanılan çevre riskler vb.) doğrultusunda haritalama gerçekleştirilmektedir. Sistem belirlenen risk faktörleri üzerinden bir puanlama yaparak haneyi riskli, orta riskli ve yüksek riskli olarak tanımlamaktadır. Risk derecelendirmesine göre müdahale önceliklendirilmektedir. Sistemin dijitalleştirilip 81 ile yaygınlaştırılması hedeflenmektedir. Yapılan bu çalışma çocuğun suça sürüklenme veya mağduriyet öyküsü olmadan/yaşanmadan riske müdahale etmeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın hedefine ulaşması, geliştirilmesi ve güçlendirilmesi paydaş kurumların iş birliği ve katılımı ile mümkündür.

Çocuk koruma sisteminde suça sürüklenme olgusu, çok paydaşlı ve makro düzeyde eşgüdüm gerektiren bir politika alanıdır. 5395 sayılı Kanun çerçevesinde toplanan Merkezi

Koordinasyon mekanizmaları ile il ve ilçe koordinasyon kurulları, kurumlar arası koordinasyon ve erken müdahale ağlarının kurulmasını amacıyla karar almakta ve uygulamaları planlamaktadır. Bu doğrultuda Bakanlığımız koordinasyonunda; Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve yerel yönetimlerin katılımıyla çocuk koruma sistemine ilişkin sorun ve öneriler makro düzeyde de ele alınmaktadır.

5395 sayılı Kanun'da yapılan son değişiklikle birlikte, suça sürüklenme riski taşıyan çocukların adli sisteme girmeden önce korunmasını sağlayan yönlendirme tedbirleri ve koruyucu-önleyici aile yükümlülükleri suçun kaynağında önlenmesine yönelik stratejik müdahaleler kararlılıkla sürdürülmektedir. Ayrıca 08.08.2026 tarihli ve 7593 sayılı Kanunun 15 inci maddesiyle 5395 Sayılı Kanununun 3'ncü maddesinin 1'inci fıkrasının a/2 bendinde yer alan "suça sürüklenen" ibaresi "adli süreçteki" şeklinde değiştirilmiştir.

Ayrıca, adli süreçteki çocuk ve yüksek risk grubunda bulunan çocuklara yönelik olarak geliştirilen Güçlendirici Bakım Modeli ile çocukların rehabilitasyon süreçlerinin yalnızca Bakanlığımız hizmetleriyle sınırlı kalmadan; eğitim, sağlık, güvenlik, adalet, gençlik ve spor ile manevi destek alanlarını kapsayan çok disiplinli bir yaklaşımla yürütülmesi hedeflenmektedir. Güçlendirici Bakım Modeli; suça sürüklenen, madde kullanımı riski bulunan veya çoklu risk faktörlerine maruz kalan çocukların yalnızca korunma ve bakım hizmetleriyle değil, bütüncül, çok disiplinli ve bireyselleştirilmiş bir yaklaşımla desteklenmesini esas alan bir hizmet modelidir. Model, çocuğun risk ve ihtiyaçlarının yalnızca kurum içi değerlendirmelerle sınırlı kalmaksızın; eğitim, sağlık, adalet, güvenlik, sosyal çevre ve aile boyutlarıyla birlikte ele alınmasını öngörmekte olup, her çocuk için özel olarak hazırlanan bireysel müdahale planları doğrultusunda ilerlemektedir. Bu kapsamda çocukların psikososyal iyilik hâlinin güçlendirilmesi, riskli davranış örüntülerinin azaltılması, suça yeniden sürüklenmenin önlenmesi ve toplumsal uyumlarının artırılması hedeflenmektedir. Modelin en temel unsurlarından biri, kurumlar arası koordinasyonun sistematik ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulmasıdır. Bu çerçevede Bakanlığımız koordinasyonunda; Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı ile ilgili diğer kurum ve kuruluşların aktif katılımı sağlanmakta; çocukların eğitim süreçlerinin kesintisiz devam etmesi, bağımlılık tedavi hizmetlerine erişimleri, güvenli ortamda bulunmaları ve adli süreçlerinin çocuğun üstün yararı doğrultusunda yürütülmesi temin edilmektedir. Özellikle valilikler koordinasyonunda yürütülen yerel düzeydeki mekanizmalar aracılığıyla, çocuklara sunulan hizmetlerin etkinliği artırılmakta ve kurumlar arası bilgi akışı güçlendirilmektedir.

Bakanlığımızca çocukların ihtiyaçlarının karşılanması, ailelerin güçlendirilmesi, geçici olarak yaşanan sosyal ve ekonomik güçlüğün önüne geçilmesi yoluyla çocukların öz aileleri ve yakınları yanında bakımlarının ve desteklenmelerinin sağlanması ile fırsat eşitliğinin oluşturulması amacıyla *Sosyal ve Ekonomik Destek Hizmeti (SED)* verilmektedir. SED Hizmeti bir sosyal yardım değil, sosyal hizmet modelidir. Ailelerin ekonomik olarak güçlendirilmesinin yanı sıra psikososyal açıdan desteklenmesini temel almaktadır.

Bununla birlikte hizmetten yararlanan ailelerden istihdama katılabilecek durumda olanların İŞKUR meslek edindirme kurslarına yönlendirilerek kendi hayatlarını sürdürebilecekleri iş ve meslek sahibi olmalarına çalışılmaktadır.

SED hizmetinin en önemli bileşeni alanda çalışan meslek elemanları tarafından ailenin ihtiyaç duyduğu konularda psikososyal müdahale bileşenidir.

Yapılan inceleme ve değerlendirme sürecinde aile içinde sorunların çözümlenmesi, ailenin ve çocuğun çevreye uyumu, çocuğun okula uyumu ve eğitime devamı, risk durumundaki kişilere psikososyal destek sağlanması, ailelerin ebeveynlik becerilerinin artırılması vb. konularında mesleki müdahalede bulunulmaktadır.

Ayrıca SED Hizmetinin etkinliğini artırmak, ailelerde çocuk ile ilgili farkındalık oluşturmak, çocuklara okul dışı zamanlarını kaliteli ve verimli kullanabilecekleri ortam ve imkânları sunmak, fırsat eşitliğini sağlamak amacıyla 2017 yılında başlatılan *"SED Hizmetinin Etkinliğinin Artırılması (Okul Destek) Projesi"* kapsamında 81 ilde SED Hizmetinden yararlanan ortaokul ve lise çağında bulunan çocukların sosyal, kültürel, sportif ve akademik faaliyetlerden faydalandırılması sağlanmaktadır.

Proje ile çocukların boş zamanları, gelişimlerini destekleyecek şekilde yapılandırılmakta, boş vakitlerinde olumsuz ortamlardan/sosyal çevreden ve bunların barındırdığı risklerden korunmaları ve toplum kaynaklarına erişim konusunda fırsat eşitliği sağlanmaktadır.

Ayrıca ihtiyaç duyulan vakalarda 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu gereği danışmanlık, eğitim ve sağlık tedbiri alınabilmektir.

SED Hizmetine ihtiyaç duyan hanelere yönelik olarak uygun bulunması halinde Bakanlığımız tarafından yürütülen diğer çocuk odaklı sosyal ve finansal destek programları da uygulanabilmektedir.

Öte yandan Bakanlığımızca, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları aracılığıyla başta 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu olmak üzere 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve diğer mevzuat hükümleri doğrultusunda çeşitli sosyal yardım programları yürütülmektedir. Yürütülmekte olan sosyal yardım programları düzenli ve süreli nitelikte olmak üzere aile yardımları, barınma ve gıda yardımları, engelli yaşlı yardımları, sağlık yardımları, eğitim yardımları ve proje destekleri olarak sınıflandırılmaktadır.

Bakanlığımız yoksulluğun nesiller arası transferinin önüne geçebilmek ve sağlıklı nesillerin yetişmesine katkı verebilmek için özellikle çocukları destekler nitelikte yardım programlarına önem vermektedir. Bu nedenle ihtiyaç sahibi hanelerimiz çeşitli hane bazlı sosyal yardımlarla desteklenmektedir. Bu çerçevede doğrudan çocuklarımızı destekler nitelikte olan Şartlı Nakit Transferleri, Öksüz ve Yetim Yardımı, Asker Çocuğu Yardımı, Engelli Yakını Aylığı, Doğum ve Çoklu Doğum Yardım programları gibi düzenli yardım programları yürütülmektedir.

Bununla birlikte yoksulluk döngüsünden çıkarmak amacıyla özel önem verilen eğitim yardımları kapsamında aktarılan tutarlar sosyal yardım harcamalarının önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Bu kapsamda Eğitim Materyali, Ücretsiz Ders Kitabı, Engelli Öğrencilerin Ücretsiz Taşınması, Öğrenci Barınma, Taşıma ve Yemek Yardımı, Öğrencilerin Ulaşım Giderlerine Yönelik Yardımlar ve Öğle Yemeği Yardımı gibi pek çok yardım programı ile de çocuklarımız desteklenmektedir.

Öte yandan çocuklu hanelerimiz çocuklara yönelik yardımlara ek olarak; yardım özelinde belirlenen şartları sağlamaları halinde Gıda Yardımı, Barınma Yardımı, Elektrik Tüketim Desteği ve Yakacak Yardımı gibi diğer yardımlar ile bütüncül bir yaklaşım benimsenerek ihtiyaçlı yönlerinden desteklenmektedir.

Bu kapsamda tematik ve kapsayıcı sosyal yardım programları aracılığıyla ihtiyaç sahibi vatandaşlarımız desteklenmekte olup sosyal yardım programlarına ilişkin detaylı veriler yıllık olarak yayımlanan Bakanlığımız faaliyet raporlarından takip edilebilmektedir.